

สารบัญ

1	ลำดับ	1
1.1	ตัวอย่างลำดับ	3
1.2	ลิมิตของลำดับ	15
2	อนุกรม	21
2.1	อนุกรม	21
2.2	เอกลักษณ์ของ $\sum$	25
2.3	ตัวอย่างอนุกรม	32
3	การประยุกต์อนุกรม	45
3.1	ดอกเบี้ย	45
3.2	ค่างวด และค่าเงินปัจจุบัน	51
4	โจทย์เสริมทักษะ	57

บทที่ 1

ลำดับ

บทนิยาม 1.1. ลำดับ (sequence) บนเซตของจำนวนจริง คือฟังก์ชันที่มีโดเมนเป็น $A = \{1, 2, 3, \dots, n\}$ หรือ $A = \mathbb{N}$ และมีเรนจ์เป็นสับเซตของ $\mathbb{R}$

ตัวอย่าง 1.1.

1. ให้ $f: \{1, 2, 3, \dots, 10\} \rightarrow \mathbb{R}$ โดยที่ $f(n) = 2^n$

2. ให้ $f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ โดยที่ $f(n) = (-1)^n$

กรณีที่เราสนใจเฉพาะเรนจ์ของฟังก์ชัน เราจะแทน $f(n)$ ด้วย a_n และเขียนแทนลำดับเหล่านั้นด้วย $\{a_n\}$ หรือ (a_n) และเรียก a_n ว่า พจน์ที่ n ของลำดับ ตัวอย่างเช่น

1. ให้ $f: \{1, 2, 3, \dots, 10\} \rightarrow \mathbb{R}$ โดยที่ $f(n) = 2^n$
 $a_n = 2^n$ และ $\{a_n\} = \{2, 4, 8, \dots, 1024\}$

2. ให้ $f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ โดยที่ $f(n) = (-1)^n$
 $a_n = (-1)^n$ และ $\{a_n\} = \{-1, 1, -1, \dots\}$

เรียกลำดับในข้อ 1. ว่า ลำดับจำกัด (finite sequence) และเรียกลำดับในข้อ 2. ว่า ลำดับอนันต์ (infinite sequence)

1.1. ตัวอย่างลำดับ

1.1 ตัวอย่างลำดับ

ลำดับเลขคณิต

บทนิยาม 1.2. ลำดับเลขคณิต (arithmetic sequence) คือลำดับที่มีผลต่าง $d = a_{n+1} - a_n$ เป็นค่าคงที่ เรียกค่าคงที่ d ว่าผลต่างร่วม (common difference)

ตัวอย่าง 1.2.

1. ลำดับ $-2, 1, 4, 7, 10, \dots$ มีผลต่างร่วม $d = 3$

2. ลำดับ $8, 5, 2, -1, -4, \dots$ มีผลต่างร่วม $d = -3$

จะเห็นได้ว่าพจน์ที่ n ของลำดับ a_n อยู่ในรูป

$$a_n = a_1 + (n - 1)d$$

ตัวอย่าง 1.3. กำหนดให้ 4 พจน์แรกของลำดับเลขคณิต คือ $2a + 1, 2b - 1, 3b - a$ และ $a + 3b$ เมื่อ a และ b เป็น จำนวนจริง พจน์ที่ 1000 ลำดับเลขคณิตนี้ เท่ากับเท่าใด

ตัวอย่าง 1.4. ถ้า x^3, x, x^2 เป็นจำนวนที่เรียงติดกันในลำดับเลขคณิต แล้วผลรวมของค่า x ที่เป็นไปได้ทั้งหมดมีค่าเท่าใด

ตัวอย่าง 1.5. กำหนดให้ 4 พจน์แรกของลำดับเลขคณิต คือ

$$\frac{a}{b}, ab, a-b, a+b$$

เมื่อ a และ b เป็น จำนวนจริง จงหาพจน์ต่อไปของลำดับนี้

6

ตัวอย่าง 1.6. ถ้า $\log_{ab}(a^2b^3), \log_{ab}(a^5b^7), \log_{ab}(a^{11}b^{13})$ เป็นสามพจน์แรกๆของลำดับเลขคณิต แล้วพจน์ที่ 5 ของลำดับนี้มีค่าเท่าใด

ตัวอย่าง 1.6. ถ้า $\log_{ab}(a^2b^3), \log_{ab}(a^5b^7), \log_{ab}(a^{11}b^{13})$ เป็นสามพจน์แรกของลำดับเลขคณิต แล้วพจน์ที่ 5 ของลำดับนี้มีค่าเท่าใด

ลำดับเรขาคณิต

บทนิยาม 1.3. ลำดับเรขาคณิต (geometric sequence) คือลำดับที่มีอัตราส่วนร่วม $r = \frac{a_{n+1}}{a_n}$ เป็นค่าคงที่ เรียกค่าคงที่ r ว่าอัตราส่วนร่วม (common ratio)

ตัวอย่าง 1.7.

1. ลำดับ 2, 6, 18, 54, ... มีอัตราส่วนร่วม $r = 3$
2. ลำดับ 1, -3, 9, -27, 81, ... มีอัตราส่วนร่วม $r = -3$
3. ลำดับ 6, 2, $\frac{2}{3}$, $\frac{2}{9}$, ... มีอัตราส่วนร่วม $r = \frac{1}{3}$

จะเห็นได้ว่าพจน์ที่ n ของลำดับ a_n อยู่ในรูป

$$a_n = a_1 r^{n-1}$$

ตัวอย่าง 1.8. กำหนดให้ $a_5 = \frac{15}{16}$ และ $a_8 = \frac{15}{128}$ เป็นสมาชิกในลำดับเรขาคณิต จงหาจำนวนนับ n ที่น้อยที่สุดที่ทำให้ $a_n < 0.001$

8

ตัวอย่าง 1.9. จำนวนจริง a, b, c เรียงกันเป็นลำดับเรขาคณิต ถ้า $abc = 17576$ และ $a + b + c = 175$ แล้ว $a + c$ มีค่าเท่าใด

ตัวอย่าง 1.10. กำหนดให้สามเหลี่ยม ABC เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก โดยมีความยาวด้าน AB, BC, AC เรียงกันเป็นลำดับเรขาคณิต จงหาอัตราส่วน $AC : AB$

ตัวอย่าง 1.11. สมมติว่ากราฟของ $y = -x^3 + 8x^2 + 40x$ และกราฟ $y = k$ ตัดกัน 3 จุด โดยพิกัดบนแกน x ของจุดทั้งสามนี้เรียงกันเป็นลำดับเรขาคณิต จงหาค่า k

ลำดับเวียนเกิด

ลำดับเวียนเกิดเป็นลำดับที่ a_n สามารถคำนวณได้จาก a_k โดยที่ $k < n$ ซึ่งเป็นพจน์ก่อน a_n ความสัมพันธ์ระหว่างพจน์ที่ n กับพจน์ก่อนหน้าในลักษณะนี้จะถูกเรียกว่า **ความสัมพันธ์เวียนเกิด (recurrence relation)** ตัวอย่างเช่น ลำดับฟีโบนัชชี (Fibonacci sequence) ซึ่งถูกนิยามโดย $F_0 = 0, F_1 = 1$ และ $F_n = F_{n-1} + F_{n-2}$ สำหรับ $n = 2, 3, 4, \dots$ ซึ่งจะได้ลำดับฟีโบนัชชีดังนี้ $0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, \dots$

ตัวอย่าง 1.12. กำหนดลำดับเวียนเกิดดังต่อไปนี้ จงหารูปทั่วไปของ a_n

(i) $a_1 = 3$ และ $a_n = 2a_{n-1}$ สำหรับ $n = 2, 3, 4, \dots$

(ii) $a_1 = 3$ และ $a_{n+1} = 2a_n + 1$ สำหรับ $n = 1, 2, 3, \dots$

(iii) $a_1 = 4$ และ $a_n = -\frac{1}{a_{n-1}}$ สำหรับ $n = 2, 3, 4, \dots$

ตัวอย่าง 1.13. กำหนดให้ a_n เป็นพจน์ที่ n ของลำดับ ซึ่งมี $a_{n+1} = a_n + n$ เมื่อ $n = 1, 2, 3, \dots$ ถ้า $a_4 = 26$ แล้ว $a_1 + a_2 + a_3$ มีค่าเท่าใด

ตัวอย่าง 1.14. ให้ $\{b_n\}$ เป็นลำดับของจำนวนจริง โดยที่ $b_1 = -3$ และ $b_{n+1} = \frac{1+b_n}{1-b_n}$ สำหรับ $n = 1, 2, 3, \dots$ แล้ว b_{1000} มีค่าเท่าใด

1.2 ลิมิตของลำดับ

กรณีลำดับ $\{a_n\}$ เป็นลำดับอนันต์ เช่น $a_n = \frac{2n+1}{n+2}$ เมื่อพิจารณา 10 พจน์แรกของลำดับนี้ และนำมาเขียนกราฟ จะได้กราฟดังรูป

กรณีจะเห็นได้ว่า เมื่อ n มีค่ามาก ๆ ค่าของ a_n จะมีค่าใกล้เคียงกับ 2 มากขึ้นเรื่อย ๆ หรือเขียนเป็นสัญลักษณ์ได้เป็น $a_n \approx 2$ เมื่อ $n \rightarrow \infty$ และกรณีนี้เราจะกล่าวว่า **ลิมิตของลำดับ a_n มีค่าเท่ากับ 2 และเขียนแทนด้วยสัญลักษณ์**

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{2n+1}{n+2} = 2 \text{ ดังนี้}$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = L$$

จึงหมายถึง $a_n \approx L$ เมื่อ $n \rightarrow \infty$

พิจารณาลำดับ $a_n = (-1)^n$ กรณีนี้จะเห็นได้ว่า ไม่มีจำนวนจริง L ใดที่ a_n

ตัวอย่าง 1.15. จงหาขีดจำกัดต่อไปนี้

$$1. \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2 + 2n - 3}{2 - 3n^2}$$

$$2. \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2 + 2n - 3}{2 - 3n}$$

$$3. \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2 + 2n - 3}{2 + 3n^2}$$

$$4. \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2 + 2n - 3}{2 - 3n^3}$$

$$5. \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{2^n + 1}{1 - 3^n}$$

$$6. \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{2^n - 2 \cdot 3^n}{3^n - 5 \cdot 2^n}$$

$$7. \lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt{n+1} - \sqrt{n}$$

ตัวอย่าง 1.16. กำหนดให้ $f(x) = \frac{1}{2x+1}$ และสำหรับจำนวนเต็มบวก n ใด ๆ
ให้ $f^n(x) = (f \circ f \circ \dots \circ f)(x)$ โดยที่ $f \circ f \circ \dots \circ f$ มี f ทั้งหมด n ตัว
จงหาค่า $\lim_{n \rightarrow \infty} f^n(1)$

ตัวอย่าง 1.17. กำหนดให้ $\{a_n\}$ เป็นลำดับเลขคณิตที่สอดคล้องกับเงื่อนไข
 $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n - a_1}{n} = 5$ ถ้า $a_9 + a_5 = 100$ แล้ว a_{100} เท่ากับเท่าใด

ตัวอย่าง 1.18. กำหนดให้ $\{a_n\}$ เป็นลำดับของจำนวนจริง โดยที่ $a_1 = 1$ และ

$$a_n = \left(1 - \frac{1}{4}\right) \left(1 - \frac{1}{9}\right) \cdots \left(1 - \frac{1}{n^2}\right)$$

สำหรับ $n = 2, 3, 4, \dots$ ค่าของ $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n$ เท่ากับเท่าใด

2.1 อนุกรม

ให้ $\{a_n\}$ เป็นลำดับใด ๆ อนุกรม (series) ของลำดับ $\{a_n\}$ คือผลรวมของสมาชิกทุกตัวของลำดับนั้น

กรณี $\{a_n\}$ เป็นลำดับจำกัด $n = 1, 2, 3, \dots, 10$ แล้วอนุกรมของลำดับนี้ จะเป็นอนุกรมจำกัด (finite series) $a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_{10}$

กรณี $\{a_n\}$ เป็นลำดับอนันต์ $n = 1, 2, 3, \dots$ แล้วอนุกรมของลำดับนี้ จะเป็นอนุกรมอนันต์ (infinite series) $a_1 + a_2 + a_3 + \dots$

เพื่อความสะดวกเราจะใช้สัญลักษณ์ $\sum$ "sigma" แทนผลบวกของสมาชิกในลำดับ เช่น

$$\sum_{n=1}^{10} a_n = a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_{10}$$

และ

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n = a_1 + a_2 + a_3 + \dots$$

ตัวแปร n ในสัญลักษณ์ข้างต้นเรียกว่า ดัชนี (index) โดยที่

$$\sum_{n=1}^{10} a_n = \sum_{i=1}^{10} a_i = \sum_{k=1}^{10} a_k \text{ เป็นต้น}$$

อนุกรมลู่เข้า อนุกรมลู่ออก

กรณีที่เราพิจารณาอนุกรมจำกัด จะเห็นได้ว่า $\sum_{n=1}^N a_n < \infty$ ทุกค่า $N \in \mathbb{N}$

แต่สำหรับอนุกรมอนันต์ $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ นั้นบางอนุกรมมีผลบวกเป็นจำนวนจริง ซึ่งเราจะกล่าวว่าอนุกรมเหล่านั้นเป็น **อนุกรมลู่เข้า (convergent series)** สำหรับอนุกรมที่ไม่ลู่เข้า จะถูกเรียกว่า **อนุกรมลู่ออก (divergent series)**

ผลบวกย่อย

สำหรับลำดับ $\{a_n\}$ ผลบวกย่อยลำดับที่ N (N^{th} -partial sum) จะหมายถึง

$$S_N = \sum_{n=1}^N a_n = a_1 + a_2 + a_3 + \cdots + a_N$$

และอนุกรมอนันต์จะมีค่าเป็น

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n = a_1 + a_2 + a_3 + \cdots = \lim_{N \rightarrow \infty} S_N$$

ดังนั้น อนุกรมอนันต์ $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ ลู่เข้า ก็ต่อเมื่อ $\lim_{N \rightarrow \infty} S_N < \infty$

ตัวอย่าง 2.1. จงพิจารณาว่า $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{(n+1)(n+2)} = \frac{1}{6} + \frac{1}{12} + \frac{1}{20} + \dots$ เป็น
อนุกรมที่ลู่เข้า หรือลู่ออก ถ้าลู่เข้าอนุกรมนี้มีค่าเท่าไร

ตัวอย่าง 2.2. จงพิจารณาว่า $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n = -1 + 1 - 1 + 1 - 1 + \dots$ เป็นอนุกรม
ที่ลู่เข้า หรือลู่ออก ถ้าลู่เข้าอนุกรมนี้มีค่าเท่าไร

2.2 เวกลักษณะของ Σ

เวกลักษณะที่สำคัญ

$$\sum_{i=1}^n k = nk$$

$$\sum_{i=1}^n i = \frac{n(n+1)}{2}$$

$$\sum_{i=1}^n i^2 = \frac{n(n+1)(2n+1)}{6}$$

$$4. \sum_{i=1}^n i^3 = \left(\frac{n(n+1)}{2} \right)^2$$

$$\sum_{i=1}^n ka_i = k \sum_{i=1}^n a_i$$

$$6. \sum_{i=1}^n (a_i + b_i) = \sum_{i=1}^n a_i + \sum_{i=1}^n b_i$$

ตัวอย่าง 2.3. จงหาค่า $1 \cdot 3 + 3 \cdot 5 + 5 \cdot 7 + \dots + 21 \cdot 23$

ตัวอย่าง 2.4. จงหาค่า $\sum_{n=1}^{9999} \frac{1}{(\sqrt{n} + \sqrt{n+1})(\sqrt[4]{n} + \sqrt[4]{n+1})}$

ตัวอย่าง 2.5. ถ้า a_n เป็นลำดับของจำนวนจริงที่ $a_n = \frac{2 + 4 + 6 + \cdots + 2n}{n^2}$
สำหรับทุกจำนวนเต็มบวก n แล้ว $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n$ มีค่าเท่ากับเท่าใด

ตัวอย่าง 2.6. สำหรับ $n = 2, 3, 4, \dots$ กำหนดให้ $a_n = 1 + 2 + 3 + \dots + n$
จงหาค่า

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_2 a_3 a_4 \cdots a_n}{(a_2 - 1)(a_3 - 1)(a_4 - 1) \cdots (a_n - 1)}$$

ตัวอย่าง 2.7. กำหนดแบบรูป

จ.น.พจน์ $1+2+3+4+5+\dots$
 $1, 1, 2, 1, 2, 3, 1, 2, 3, 4, 1, 2, 3, 4, 5, \dots$

จำนวนในพจน์ที่ 5060 ของรูปแบบนี้มีค่าเท่ากับเท่าใด

ตัวอย่าง 2.8. หนังสือเล่มหนึ่งมี 500 หน้า หน้าแรกมีคำผิด 1 คำ เว้นไป 1 หน้า
หน้าที่สามมีคำผิด 1 คำ เว้นไป 3 หน้า หน้าที่เจ็ดมีคำผิด 1 คำ เว้นไป 5 หน้า
เป็นเช่นนี้ต่อ ๆ ไป จำนวนหน้าที่ไม่ใช่คำผิดจะเพิ่มขึ้นทีละ 2 หน้า จำนวนคำผิดใน
หนังสือเล่มนี้เท่ากับเท่าใด

ตัวอย่าง 2.9. พิจารณาการจัดเรียงลำดับของจำนวนคือ $1, 3, 5, 7, 9, \dots$ ในตารางดังต่อไปนี้

แถวที่ 1				1		
แถวที่ 2			3		5	
แถวที่ 3		7		9		11
แถวที่ 4		13	15	17	19	
แถวที่ 5	:	:	:	:	:	:
:	:	:	:	:	:	:

จากตารางจะเห็นว่า จำนวน 15 อยู่ตำแหน่งที่ 2 (จากซ้าย) ของแถวที่ 4 อยากรหาว่า จำนวน 361 จะอยู่ตำแหน่งใดในแถวที่เท่าใด

2.3 ตัวอย่างอนุกรม

อนุกรมเลขคณิต

สำหรับลำดับ $\{a_n\}$ ซึ่งเป็นลำดับเลขคณิต โดยที่ $a_n = a_1 + (n - 1)d$ จะได้ว่า

$$S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n) = \frac{n}{2}(2a_1 + (n - 1)d)$$

อนุกรมเรขาคณิต

สำหรับลำดับ $\{a_n\}$ ซึ่งเป็นลำดับเลขคณิต โดยที่ $a_n = a_1 r^{n-1}$ จะได้ว่า

$$S_n = \frac{a_1 - a_n r}{1 - r} = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r}$$

กรณีที่เป็นอนุกรมอนันต์ จะได้ว่า

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_1 r^{n-1} = \frac{a_1}{1 - r} \text{ ถ้า } |r| < 1 \text{ และ } \sum_{n=1}^{\infty} a_1 r^{n-1} \text{ ลู่ออก ถ้า } |r| \geq 1$$

ตัวอย่าง 2.10. ถ้า $\{a_n\}$ เป็นลำดับเลขคณิต และอนุกรมเลขคณิต $a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_{201} = 303$ แล้ว $a_2 + a_4 + a_6 + \dots + a_{200}$ มีค่าเท่าใด

ตัวอย่าง 2.11. กำหนดให้ $\{a_n\}$ เป็นลำดับของจำนวนจริงที่สอดคล้องกับ

$$\frac{a_{n+2}}{a_n} = 2 \text{ สำหรับทุกจำนวนนับ } n \text{ ถ้า } \sum_{n=1}^{10} a_n = 31 \text{ แล้ว } \sum_{n=1}^{2552} a_n \text{ มีค่าเท่าใด}$$

ตัวอย่าง 2.12. ลำดับเรขาคณิตชุดหนึ่ง มีอัตราส่วนร่วมเป็นจำนวนจริงบวก ถ้าผลบวกของสองพจน์แรกเท่ากับ 20 และผลบวกของสี่พจน์แรกเท่ากับ 65 แล้ว ผลบวกของหกพจน์แรกเท่ากับเท่าใด

ตัวอย่าง 2.13. จงหาค่า x ที่ทำให้ $2^x + 2^{x+1} + 2^{x+2} + \dots + 2^{x+2015} = 4^x + 4^{x+1} + 4^{x+2} + \dots + 4^{x+2015}$

ตัวอย่าง 2.14. ให้ $\{a_n\}$ เป็นลำดับเรขาคณิต ถ้า $a_1 + a_3 = 15$ และ $a_2 + a_4 = 30$ แล้ว $a_1 + a_2 + \dots + a_{100}$ มีค่าเท่าใด

ตัวอย่าง 2.15. จงหาค่า

$$\left(\frac{1}{2^2} + \frac{1}{3^2} + \frac{1}{4^2} + \dots\right) + \left(\frac{1}{2^3} + \frac{1}{3^3} + \frac{1}{4^3} + \dots\right) + \left(\frac{1}{2^4} + \frac{1}{3^4} + \frac{1}{4^4} + \dots\right) + \dots$$

2.3. ตัวอย่างอนุกรม

ตัวอย่าง 2.16. กำหนดให้ $\{a_n\}$ เป็น
บเรขาคณิต ซึ่ง $\sum_{i=1}^{2011} a_i = 200$ และ $\sum_{i=1}^{4022} a_i = 380$ จงหาค่า $\sum_{i=1}^{6033} a_i$

ตัวอย่าง 2.17. จงหาค่า $1 + 2 \cdot 2 + 3 \cdot 2^2 + 4 \cdot 2^3 + \dots + 100 \cdot 2^{99}$

ตัวอย่าง 2.18. ถ้า $\frac{a}{b} + \frac{a}{b^2} + \frac{a}{b^3} + \dots = 4$ แล้ว $\frac{a}{a+b} + \frac{a}{(a+b)^2} + \frac{a}{(a+b)^3} + \dots$
มีค่าเท่าใด

ตัวอย่าง 2.19. จงหาค่า

$$\frac{1}{4 \cdot 10} + \frac{1}{10 \cdot 16} + \frac{1}{16 \cdot 22} + \cdots + \frac{1}{2020 \cdot 2026}$$

ตัวอย่าง 2.20. จงหาค่า

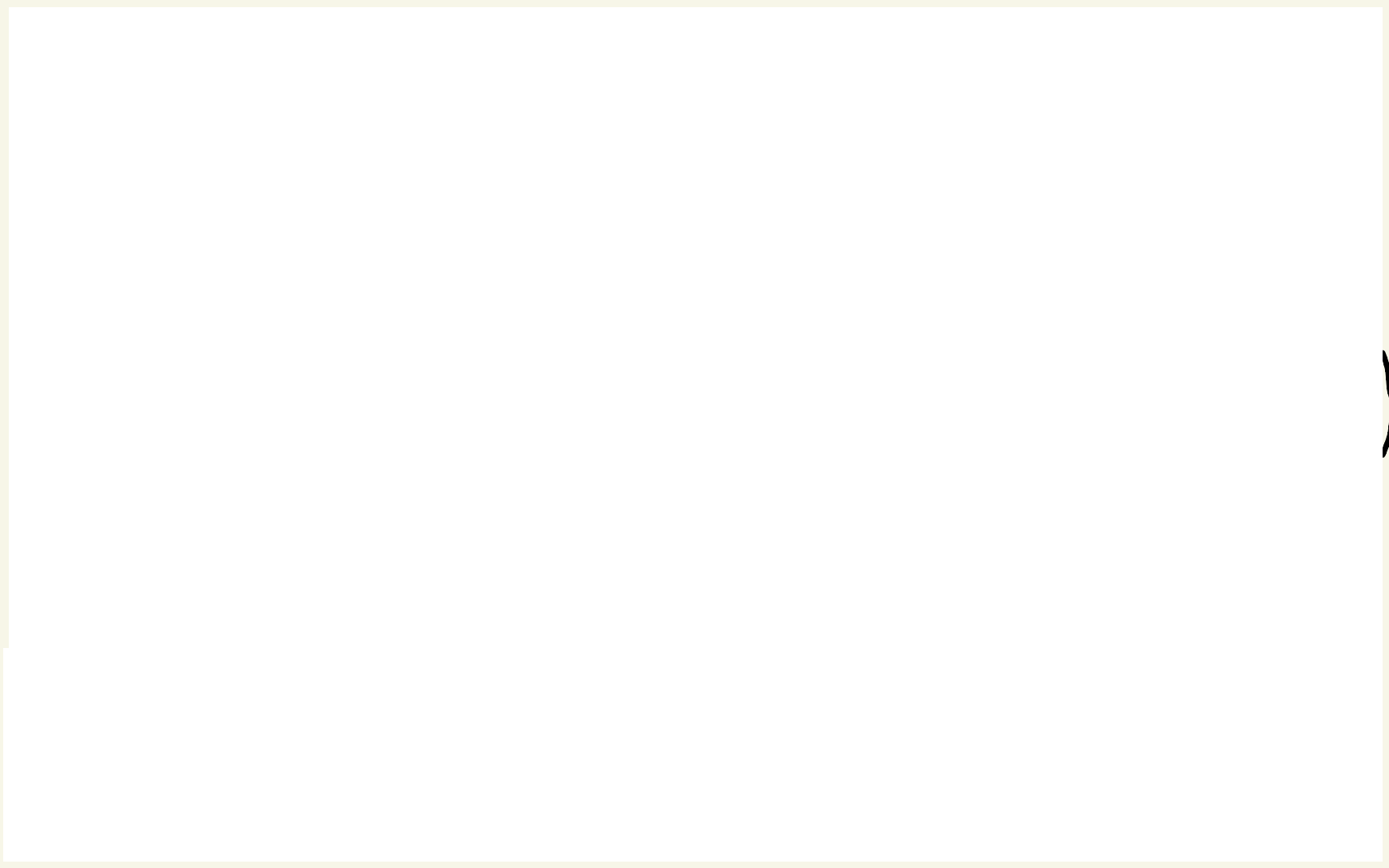
$$\frac{1}{\sqrt{4} + \sqrt{7}} + \frac{1}{\sqrt{7} + \sqrt{10}} + \cdots + \frac{1}{\sqrt{397} + \sqrt{400}}$$

ตัวอย่าง 2.21. กำหนดให้ $f(x) = 4x^2 - 1$ จงหาค่า

$$\frac{1}{f(1)} + \frac{1}{f(2)} + \frac{1}{f(3)} + \cdots + \frac{1}{f(84)}$$

ตัวอย่าง 2.22. จงหาค่า

$$\frac{3}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{5}{2 \cdot 3 \cdot 4} + \frac{7}{3 \cdot 4 \cdot 5} + \cdots + \frac{81}{40 \cdot 41 \cdot 42}$$

บทที่ 3

การประยุกต์อนุกรม

3.1 ดอกเบี้ย

ดอกเบี้ยคงต้น

ดอกเบี้ยคงต้น หรือ ดอกเบี้ยเชิงเดียว (simple interest) เป็นการคิดดอกเบี้ยเพียงครั้งเดียวหลังจากครบกำหนดเวลา ในการฝาก หรือการกู้ยืม โดยกำหนดให้เงินต้นมีค่าคงที่ตลอดระยะเวลาของการฝากเงินหรือการกู้ยืม เงิน ซึ่งดอกเบี้ยดังกล่าวจะมีค่าเท่ากันทุกปี

ให้ A แทนเงินรวมทั้งหมด

P แทนเงินต้น

I แทนดอกเบี้ยที่จะได้รับ

r แทนอัตราดอกเบี้ยต่อปี

t แทนระยะเวลาเป็นปี

$$A = P + I = P + Prt = P(1 + rt)$$

ตัวอย่าง 3.1. พิสัยย์ฝากเงินที่ธนาคารแห่งหนึ่งเป็นจำนวน 10,000 บาท ธนาคารให้ดอกเบี้ย 1.5% ต่อปี โดยคิดดอกเบี้ยแบบคงต้น ให้หาว่าเมื่อสิ้นปีที่ 3 พิสัยย์จะมีเงินฝากในธนาคารเป็นเงิน ทั้งหมดเท่าใด

3.1. ดอกเบี้ย

ตัวอย่าง 3.2. กำนต์เกษมฝากเงินที่ธนาคารแห่งหนึ่งเป็นจำนวน 10,000 บาท ธนาคารให้ดอกเบี้ย 1.5% ต่อปี โดยคิดดอกเบี้ยแบบคงต้น 2 ครั้งต่อปี ให้หาว่า สิ้นปีที่ 3 กำนต์เกษมจะมีเงินฝากในธนาคารเป็นเงิน ทั้งหมดเท่าใด

ตัวอย่าง 3.3. ชัยภัทรต้องการฝากเงินที่ธนาคารเป็นเงินจำนวนหนึ่ง ธนาคารให้ดอกเบี้ย 0.75% ต่อปี โดยคิดดอกเบี้ยแบบคงต้น ถ้าชัยภัทรต้องการให้มีเงินทั้งหมดในบัญชีนี้อย่างน้อย 20,000 เมื่อตอนสิ้นปีที่ 6 อยากทราบว่าชัยภัทรจะต้องฝากเงินไว้กับธนาคารเป็นจำนวนเงินอย่างน้อยเท่าใด

ตัวอย่าง 3.4. กมลลักษณะฝากเงินที่ธนาคารแห่งหนึ่งทุกปี เป็นจำนวนเงินปีละ 10,000 บาท ธนาคารให้ดอกเบี้ย 1.5% ต่อปี โดยคิดดอกเบี้ยแบบคงต้น ให้หาว่าเมื่อสิ้นปีที่ 3 กมลลักษณะจะมีเงินฝากในธนาคารเป็นเงิน ทั้งหมดเท่าใด

ดอกเบี้ยทบต้น

ดอกเบี้ยทบต้น (Compound Interest) คือ ดอกเบี้ยที่กำหนดให้มีการนำเอา ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งที่มีการคิดดอกเบี้ย ไปรวมกับเงินต้นเพื่อนำมาเป็น เงินต้นของงวดต่อไป กล่าวคือ ถ้ามีการคิดดอกเบี้ยทบต้นไปเรื่อย ๆ จะทำให้ เงิน ต้นของงวดต่อไปมีจำนวนมากขึ้น

ให้ A_n แทนเงินรวมเมื่อสิ้นงวดที่ n

P แทนเงินต้น

r แทนอัตราดอกเบี้ยต่องวด

$$A_n = P(1 + r)^n$$

ตัวอย่าง 3.5. สิริภพฝากเงินที่ธนาคารแห่งหนึ่งเป็นจำนวน 10,000 บาท ธนาคารให้ดอกเบี้ย 1.5% ต่อปี โดยคิดดอกเบี้ยแบบทบต้น ให้หาว่าเมื่อสิ้นปีที่ 3 สิริภพจะมีเงินฝากในธนาคารเป็นเงิน ทั้งหมดเท่าใด

- 1) ให้หาเงินรวมทั้งหมด โดยธนาคารคิดดอกเบี้ยทบต้นต่อปี
- 2) ให้หาเงินรวมทั้งหมด โดยธนาคารคิดดอกเบี้ยทบต้นทุก 6 เดือน
- 3) ให้หาเงินรวมทั้งหมด โดยธนาคารคิดดอกเบี้ยทบต้นทุก 3 เดือน

ตัวอย่าง 3.6. เสียหายต้องการฝากเงินที่ธนาคารเป็นเงินจำนวนหนึ่ง ธนาคารให้ดอกเบี้ย 0.75% ต่อปี โดยคิดดอกเบี้ยแบบทบต้น ถ้าเสียหายต้องการให้มีเงินทั้งหมดในบัญชีนี้อย่างน้อย 20,000 เมื่อตอนสิ้นปีที่ 6 อยากรหาว่าเสียหายจะต้องฝากเงินไว้กับธนาคารเป็นจำนวนเงินอย่างน้อยเท่าใด

- 1) ให้หาเงินรวมทั้งหมด โดยธนาคารคิดดอกเบี้ยทบต้นต่อปี
- 2) ให้หาเงินรวมทั้งหมด โดยธนาคารคิดดอกเบี้ยทบต้นทุก 6 เดือน
- 3) ให้หาเงินรวมทั้งหมด โดยธนาคารคิดดอกเบี้ยทบต้นทุก 3 เดือน

3.2 ค่างวด และค่าเงินปัจจุบัน

ค่างวดหรือค่ารายงวด

ค่างวด หรือค่าค่ารายงวด (annuity) หมายถึง อนุกรมการจ่ายเงินในช่วงเวลาที่ห่างเท่า ๆ กันเช่นการจ่ายเงินทุก 3 เดือน หรือทุก ๆ ปี การจ่ายเงินครั้งหนึ่งเราเรียกว่างวดหนึ่ง โดยปกติจำนวนเงินที่จ่ายในแต่ละงวดจะเท่ากัน
ให้ A แทนเงินรวมเมื่อสิ้นงวดที่ n

P แทนเงินฝากแต่ละงวด

r แทนดอกเบี้ยของเงินต้น 1 บาท ในเวลา 1 งวด

n แทนจำนวนงวด

$$A = P(1 + r) \left(\frac{(1 + r)^n - 1}{r} \right)$$

ตัวอย่าง 3.7. สรรณฝากเงินเป็นประจำทุกเดือน เดือนละ 2,000 บาท ต่อเนื่องกัน เป็นระยะเวลา 5 ปี และธนาคารจะให้ดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปีโดยจะคิดทบต้นให้ ทุกครั้งที่น่าเงินเข้าฝาก อยากทราบว่า เมื่อ ครบกำหนดเวลา 5 ปี สรรณจะได้รับเงิน พร้อมดอกเบี้ยเป็นจำนวนเท่าใด

$$r = \frac{12}{100} = 0.12$$

ตัวอย่าง 3.8. สุภรดาวางแผนเก็บเงินเพื่อให้มีเงินจำนวน 500,000 บาท ในอีก 2 ปีข้างหน้าโดยฝากธนาคารทุก เดือน ทางธนาคารจะให้ดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปีและคิดดอกเบี้ยทบต้นให้ในต้นปีถัดไปทุก ๆ เดือน อยากทราบว่าสุภรดาควรฝากเงินกับธนาคารเดือนละเท่าไรเพื่อให้มีเงินครบตามจำนวนที่ต้องการ

ค่าเงินปัจจุบัน

ค่าเงินปัจจุบัน คือค่าเงิน ณ ปัจจุบันของเงินจำนวนหนึ่งในอนาคต ตัวอย่างเช่น ถ้าเราทราบว่าธนาคารให้ดอกเบี้ยร้อยละ 3 ต่อปี นั่นคือเงินต้น 100 บาท จะได้เงินรวม $100 + 3 = 103$ บาท ในอีก 1 ปีข้างหน้า เราจึงเทียบได้ว่าเงิน 103 บาท ในอีก 1 ปีข้างหน้า จะมี ค่าเท่ากับเงิน 100 บาท ณ ปัจจุบัน หรืออาจจะกล่าวได้ว่าค่าปัจจุบันของเงิน 103 บาท ในอีก 1 ปีข้างหน้า มี ค่าเท่ากับ 100 บาท

สมมติว่าต้องการซื้อสินค้าราคา C บาท และต้องการผ่อนส่งเป็นงวด ๆ จำนวน n งวด จำนวนงวดละเท่ากัน P บาท โดยส่งงวดแรกเมื่อซื้อสินค้าไปแล้ว 1 งวด และดอกเบี้ยของเงินต้น 1 บาท ใน 1 งวด มีค่า i บาท

$$C = P \left(\frac{1 - (1 + i)^{-n}}{i} \right)$$

3.2. ค่างวด และค่าเงินปัจจุบัน

ตัวอย่าง 3.9. กฤตินซื้อโทรศัพท์มือถือราคา 20,000 บาท โดยผ่อนส่ง 24 เดือน ดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปี คิด ดอกเบี้ยทบต้นทุกเดือน อยากทราบว่ากฤตินจะต้องผ่อนชำระค่าโทรศัพท์เดือนละเท่าไร

ตัวอย่าง 3.10. กฤตินขายโทรศัพท์เครื่องเก่าให้ไศภิศ โดยให้ผ่อน 24 เดือน และคิดดอกเบี้ย 12% ต่อปี คิดทบต้นทุกเดือน โดยให้ผ่อนเดือนละ 500 บาท อยากทราบว่า ถ้าไศภิศเปลี่ยนใจจะซื้อเป็นเงินสด ไศภิศจะต้องจ่ายเท่าไร

บทที่ 4

โจทย์เสริมทักษะ

ตัวอย่าง 4.1. ให้ L เป็นจำนวนจริงบวก และ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ เป็นลำดับ

เรขาคณิตของจำนวนจริง โดยที่ $\sum_{n=1}^{\infty} a_n = L$ และ $\sum_{n=1}^3 a_n = \frac{L}{3}$ ข้อใดต่อไปนี้ไม่

ถูกต้อง

(a) $a_4 = \frac{2a_1}{3}$

(b) $a_{14} = \frac{16a_2}{81}$

(c) $3(a_7 + a_8 + a_9) = 2(a_4 + a_5 + a_6)$

(d) $\sum_{n=7}^{12} a_n = \frac{16L}{81}$

(e) $\sum_{n=10}^{\infty} a_n = \frac{8L}{27}$

ตัวอย่าง 4.2. ให้ $x > 0$ และให้ S แทนอนุกรม $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n+1} (\log x)^n$

พิจารณาข้อความต่อไปนี้

- (i) ถ้า $x < 10$ แล้วอนุกรม S เป็นอนุกรมลู่ออก
- (ii) ถ้า $x = 100$ แล้วอนุกรม S เป็นอนุกรมลู่ออก
- (iii) ถ้า $x = \frac{1}{10}$ แล้วผลบวก 100 พจน์แรกของอนุกรม S มีค่าเท่ากับ $+100$

ข้อใดถูกต้อง

ตัวอย่าง 4.3. กำหนดให้ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ เป็นลำดับเลขคณิตของจำนวนเต็มบวก โดยที่ $a_1 = 1$ และ $a_8 = 36$ ถ้า

$$\frac{1}{\sqrt{a_1} + \sqrt{a_2}} + \frac{1}{\sqrt{a_2} + \sqrt{a_3}} + \frac{1}{\sqrt{a_3} + \sqrt{a_4}} + \dots + \frac{1}{\sqrt{a_{n-1}} + \sqrt{a_n}} = 3$$

แล้ว n เท่ากับเท่าใด

ตัวอย่าง 4.4. ให้ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ เป็นลำดับเรขาคณิตของจำนวนจริงบวก โดยมีผลบวกของพจน์ที่สองกับพจน์ที่สี่เท่ากับ 60 และพจน์ที่สามเท่ากับ 18 ให้ S_n เป็นผลบวก n พจน์แรกของลำดับ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ แล้วค่าของ $\frac{S_8}{S_4} + \frac{S_4}{S_2}$ มีค่าเท่าไร

ตัวอย่าง 4.5. กำหนดให้ a, b เป็นจำนวนจริงบวก และให้ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$

เป็นลำดับของจำนวนจริง โดยที่ $a_1 = a, a_2 = b$ และ $a_n = \frac{a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_{n-1}}{n-1}$

สำหรับ $n = 3, 4, 5, \dots$ ถ้า $a_1 + 2a_2 + 5a_3 + 4a_4 = \frac{31}{8}$ และ $\sum_{n=1}^{10} a_n = \frac{30}{8}$

แล้ว $\left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b}\right)^2$ มีค่าเท่าใด

ตัวอย่าง 4.6. ให้ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ เป็นลำดับของจำนวนจริงที่มีผลบวกสี่พจน์แรกเท่ากับ 14 และ $a_{20} = a_{10} + 30$ และให้ $b_1, b_2, b_3, \dots, b_n, \dots$ เป็นลำดับของจำนวนจริง โดยที่ $b_1 = a_3$ และ $b_{n+1} = b_n + 1$ สำหรับ $n = 1, 2, 3, \dots$
ค่าของ $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n}{b_n}$ เท่ากับเท่าใด

ตัวอย่าง 4.7. กำหนดให้ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ เป็นลำดับเรขาคณิตของจำนวนจริง ซึ่งมีผลบวก 5 พจน์แรกเท่ากับ 275 และ $\sum_{n=1}^{\infty} a_n = 243$ แล้ว $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{2^{n-1}} a_n$ มีค่าเท่าใด

ตัวอย่าง 4.8. ให้ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ เป็นลำดับเลขคณิตของจำนวนจริงบวก โดยมีผลบวก n พจน์แรกของลำดับเท่ากับ $3n^2 + 2n$ สำหรับ $n = 1, 2, 3, \dots$ ถ้า $\frac{1}{2}a_2 + \frac{1}{2^2}a_{2^2} + \frac{1}{2^3}a_{2^3} + \dots + \frac{1}{2^{10}}a_{2^{10}} = m$ แล้วจำนวนเต็มบวกที่มากที่สุดที่น้อยกว่า m มีค่าเท่าใด

ตัวอย่าง 4.9. กำหนดให้ a, b, c เป็นจำนวนจริงจัดเรียงกันเป็นลำดับเรขาคณิต โดยที่ $a + b + c = 14$ และ $a, b + 3, c + 4$ จัดเรียงกันเป็นลำดับเลขคณิต ค่าของ $a^2 + b^2 + c^2$ เท่ากับเท่าใด

ตัวอย่าง 4.10. กำหนดให้ s_n เป็นผลบวกย่อย n พจน์แรกของอนุกรม

$$\frac{1}{2} + \frac{3}{4} + \frac{7}{8} + \frac{15}{16} + \cdots$$

จงหาค่า $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{S_n}{S_{2n}}$

ตัวอย่าง 4.11. กำหนดให้ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ เป็นลำดับเรขาคณิตซึ่ง

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n = \frac{3}{2} \text{ และ}$$

$b_1, b_2, b_3, \dots, b_n, \dots$ เป็นลำดับเรขาคณิตซึ่ง $\sum_{n=1}^{\infty} b_n = 5$

ถ้า $a_1 = 1$ และ $b_1 = 7$ แล้ว $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{a_n}{b_n}$ มีค่าเท่าใด

ตัวอย่าง 4.12. กำหนดให้ $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ เป็นลำดับเลขคณิตซึ่ง
 $a_1 + a_3 = 7$ และ $a_2 + a_4 + a_6 + a_8 = 74$ จงหาค่า $a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_{50}$

ตัวอย่าง 4.13. กำหนดให้ n เป็นจำนวนเต็มบวก จงหาเซตของจำนวนจริง x ทั้งหมดที่ทำให้

$$(x + 3)^2 + (x + 3)^4 + (x + 3)^6 + \cdots + (x + 3)^{2n} + \cdots$$

เป็นอนุกรมลู่เข้า

ตัวอย่าง 4.14. เอกต้องการฝากเงิน 200 บาท เข้าบัญชีธนาคารทุกวันที่ 1 ของเดือน ติดต่อกันเป็นเวลา 6 เดือน โดยธนาคารให้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปีและคิดดอกเบี้ยแบบทบต้นทุกเดือน

ถ้าเอกเปิดบัญชีเงินฝากและเริ่มฝากเงินครั้งแรกในวันที่ 1 เมษายน 2563 แล้วในวันที่ 31 มีนาคม 2564 เอกจะมีเงินในบัญชีธนาคารรวมทั้งหมดกี่บาท โดยที่ไม่มี การถอนเงินในระหว่างนี้

ตัวอย่าง 4.15. วันที่ 1 มีนาคม 2564 อลินซื้อห้องในคอนโดมิเนียมแห่งหนึ่งราคา 600,000 โดยจ่ายเงินดาวน์จำนวนหนึ่ง และผ่อนชำระค่าห้องส่วนที่เหลือเป็นจำนวนเงินเดือนละ 10,000 บาท เป็นเวลา 48 เดือน โดยผ่อนชำระทุกสิ้นเดือน ถ้าผู้ขายกำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปี โดยคิดดอกเบี้ยแบบทบต้นพอดีแล้ว อลินจ่ายเงินดาวน์จำนวนกี่บาท

ตัวอย่าง 4.16. พิจารณาข้อความต่อไปนี้

i) $\frac{1}{2}, \sum_{k=1}^2 \left(\frac{1}{2}\right)^k, \sum_{k=1}^3 \left(\frac{1}{2}\right)^k, \dots, \sum_{k=1}^n \left(\frac{1}{2}\right)^k, \dots$ เป็นลำดับลู่เข้า

(ii) $\sin \pi, \sin 2\pi, \sin 3\pi, \dots, \sin n\pi, \dots$ เป็นลำดับลู่ออก

(iii) ถ้า $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ เป็นลำดับลู่เข้า แล้ว $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ เป็นอนุกรมลู่เข้า

ข้อความใดถูกต้อง

ตัวอย่าง 4.17. ถ้า $\sum_{k=0}^{\infty} (-1)^k \tan^{2k} x = \frac{4}{5}$ เมื่อ $0 < x < \frac{\pi}{4}$ แล้ว $\cos 2x$ เท่ากับเท่าใด

ตัวอย่าง 4.18. ในวันที่ 1 มกราคม 2565 ตั้่นน้ำฝากเงิน 10,000 บาท เข้าบัญชีธนาคารได้รับอัตราดอกเบี้ย 4% ต่อปี โดยคิดดอกเบี้ยแบบทบต้นทุก 6 เดือน ถ้า ตั้่นน้ำได้รับดอกเบี้ยสิ้นเดือนมิถุนายนและสิ้นเดือนธันวาคมของทุกปี และในวันที่ 1 มกราคม 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566 ตั้่นน้ำฝากและถอนเงินดังนี้

วันที่ / เดือน / ปี	รายการ	
	ฝาก (บาท)	ถอน (บาท)
01 / 01 / 2565	10,000	—
01 / 07 / 2565	—	4,000
01 / 01 / 2566	6,000	—

แล้วในวันที่ 1 มกราคม 2567 ตั้่นน้ำจะมีเงินในบัญชีธนาคารรวมทั้งหมดกี่บาท

~~1. $10,000(1.04)^4 - 4,000(1.04)^3 + 6,000(1.04)$~~

~~2. $10,000(1.04)^4 - 4,000(1.04)^3 + 6,000(1.04)^2$~~

~~3. $10,000(1.02)^4 - 4,000(1.02)^3 + 6,000(1.02)$~~

~~4. $10,000(1.02)^4 - 4,000(1.02)^3 + 6,000(1.02)^2$~~

~~5. $10,000(1.02)^5 - 4,000(1.02)^4 + 6,000(1.02)^3$~~

